

Note 16

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Regnskapsprinsipp

Investeringer i tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper hvor konsernet har en betydelig innflytelse. Betydelig innflytelse foreligger i de fleste tilfeller når konsernet har mellom 20 og 50 % av stemmeberettiget kapital gjennom eierskap eller avtaler. Betydelig innflytelse innebærer at konsernet tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten å kontrollere disse avgjørelsene.

Konsernets investeringer i AF Gruppen ASA og Veidekke ASA er per 31. desember 2018 på henholdsvis 18,25 % og 18,12 %. Ledelsens vurdering er at konsernet har betydelig innflytelse i disse selskapene. I AF Gruppen ASA er OBOS BBL selskapets største eier, det er få store aksjonærer og ledelsen i OBOS-konsernet er representert i styret. Konsernsjef Daniel Kjørberg Siraj var styremedlem inntil Konserndirektør for Boligutvikling, Arne Baumann, overtok den 9. juli 2018. I Veidekke ASA er OBOS BBL selskapets største eier, det er få store aksjonærer og ledelsen i OBOS-konsernet er representert i styret ved Konsernsjef Daniel Kjørberg Siraj. OBOS-konsernet er også medlem av valgkomiteén. For begge selskapene har antall representerende stemmeberettigede på generalforsamlingene historisk vært betydelig lavere enn totalt antall utstedte stemmeberettigede aksjer. Dette indikerer en relativt sett høyere innflytelse enn OBOS BBLs eierandel isolert. Konsernet vurderer med bakgrunn i dette investeringene i AF Gruppen ASA og Veidekke ASA som tilknyttede selskaper.

Investeringer i felleskontrollerte ordninger

En investering i felleskontrollert ordning er en kontraktmessig avtale der konsernet og en eller flere parter påtar seg en økonomisk aktivitet som er underlagt felles kontroll. Felles kontroll foreligger bare når strategiske, finansielle og operasjonelle beslutninger krever enstemmighet mellom partene som deler kontroll. Felleskontrollerte ordninger defineres enten som felleskontrollerte driftsordninger eller felleskontrollert virksomhet. Konsernet har ingen felleskontrollerte driftsordninger. Felleskontrollert virksomhet er en felleskontrollert ordning hvor to eller flere parter som har felles kontroll over ordningen har rettigheter til ordningens netto eiendeler.

Flere av konsernets bolig- og næringsprosjekter er klassifisert som felleskontrollerte virksomheter. Disse virksomhetene er organisert i egne juridiske enheter, enten som aksjeselskap eller ansvarlig selskap. Felleskontrollert virksomhet er relativt vanlig i utviklingsprosjekter innen bolig og næringseiendom. Slike prosjekter utføres i samarbeid med andre parter for å tilføre komplementær kompetanse og diversifisere risiko i prosjektporteføljen.

Egenkapitalmetoden

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet innregnes etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse eller felles kontroll oppnås og inntil slik innflytelse eller kontroll opphører. Etter egenkapitalmetoden innregnes anskaffelseskost i oppstillingen av finansiell stilling justert for konsernets andel av totalresultatet og fratrukket eventuelle utdelinger.

Ved førstegangsinregning vurderes tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet til anskaffelseskost. Anskaffelseskost inkluderer goodwill og andre merverdier identifisert på kjøpstidspunktet. Goodwill relatert til det tilknyttede selskapet og den felleskontrollerte virksomheten avskrives ikke. Konsernets andel av nettoresultatet i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet resultatføres på egen linje innenfor driftsresultatet i resultatregnskapet. Selskapsregnskapene i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet omarbeides når det er nødvendig for å tilpasse regnskapsprinsippene til konsernets prinsipper. Regnskapet for enkelte investeringer er ikke tilgjengelig ved avleggelse av konsernregnskapet. For disse estimeres konsernets resultatandel basert på beste tilgjengelige informasjonsgrunnlag.

Ved transaksjoner mellom et konsernselskap og et tilknyttet selskap eller en felleskontrollert virksomhet elimineres eller utsettes urealiserte gevinster eller tap forholdsmessig i henhold til konsernets andel i det tilknyttede selskapet eller den felleskontrollerte virksomheten.

Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i et tilknyttet selskap eller felleskontrollert virksomhet, reduseres konsernets balanseførte verdi til null og ytterligere tap innregnes ikke med mindre konsernet har påtatt seg juridiske eller underforståtte forpliktelser eller foretatt utbetalinger på vegne av disse tilknyttede selskapene eller felleskontrollerte virksomhetene.

Ved indikasjoner på verdifall blir det gjennomført en nedskrivningstest av den balanseførte verdien av investeringen. Ved verdifall beregnes eventuelt nedskrivningsbeløp som forskjellen mellom gjenvinnbart beløp av investeringen og dens bokførte verdi,

Beløp i tusen kroner	Eierandel/ stemmeandel	Anskaf- felses- kost	Bokført verdi	Andel resultat inkl. verdiendring investerings- eiendommer	Utbytte	Kjøp/(salg) og annet	Kapital- innskudd/ (ned- settelse)	Bokført verdi
Firmanavn/forretningskontor	31.12.2017	31.12.2017	01.01.2017	2017	2017	2017	2017	31.12.2017

og differansen blir regnskapsført på samme linje som resultatandelen fra tilknyttet selskap eller felleskontrollert virksomhet i resultatregnskapet. Nedskrivningen reverseres dersom det er indikasjoner for dette og en ny nedskrivningstest viser at verdien er høyere enn balanseført beløp.

Tabellen nedenfor viser en spesifikasjon av resultatførte beløp knyttet til investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet:

Beløp i tusen kroner	2018	2017
Andel av resultat fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	483 363	558 493
Verdiendring investeringseiendom i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	70 278	103 488
Gevinst fra salg av tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	1 014	120 488
Sum resultat fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	554 655	782 469

Årets bevegelser for investering i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet fremkommer av følgende tabell:

Beløp i tusen kroner	Eierandel/ stemmeandel	Anskaf- felseskost	Bokført verdi	Andel resultat inkl. verdiendring investerings- eiendommer	Utbytte	Kjøp/(salg) og annet	Bokført verdi
Firmanavn/forretningskontor	31.12.2018	31.12.2018	01.01.2018	2018	2018	2018	31.12.2018
Aksjeinvesteringer							
AF Gruppen ASA, Oslo	18,25 %	771 603	644 668	144 715	-153 567	2 711	633 104
Veidekke ASA, Oslo	18,12 %	344 143	827 399	97 034	-121 152	92 029	895 310
Annen virksomhet							
Folketeateret Produksjonsfond DA, Oslo	50,00 %	6 009	5 231	38	-	-	5 269
Småvoll Kraftverk AS, Bergen	50,00 %	9 074	-	-	-	9 074	9 074
Hybel AS, Oslo	20,00 %	5 000	-	159	-	5 000	5 159
Construct Venture AS, Oslo	50,00 %	8 776	-	-357	-	8 776	8 419
Boligutvikling							
Portalen Boliger AS, Oslo	50,00 %	38 564	94 005	873	-87 500	1 531	8 909
OBOS Ulveseth Utvikling AS, Bergen	50,00 %	28 053	28 957	512	-	-	29 469
OBOS Ulveseth Kronstadparken AS, Oslo	50,00 %	103	21 489	5 227	-15 000	-	11 716
OBOS Ulveseth Straumsfjellet AS, Oslo	50,00 %	47 904	37 228	33 613	-25 000	-	45 841
Lillo Gård KS, Oslo	22,50 %	13 503	4 933	33 711	-	-	38 644
Gladengveien DA, Oslo	50,00 %	500	15 999	1 015	-	-	17 014
Lørenvangen Utvikling AS, Oslo	50,00 %	69 667	129 883	11 915	-	-	141 797
M17 Utvikling AS, Oslo	50,00 %	103 880	102 948	-3 138	-	-	99 810
Sandsli Boligutvikling AS, Bergen	50,00 %	510	1 264	8 074	-	-	9 338
Kaldnes Boligutvikling AS, Tønsberg	50,00 %	50	8 772	-1 307	-6 588	-	878
Grenseveien 69 AS, Oslo	34,00 %	16 627	12 486	5 193	-	-	17 679
Martodden Bolig AS, Hamar	50,00 %	569	7 300	4 807	-9 700	-	2 408
LØBOS AS, Oslo	50,00 %	96 169	56 317	1 618	-	-	57 935
Langøya vest eiendom AS, Oslo	50,00 %	1 008	12 547	4 137	-	-	16 684
Søndre Bondi Park AS, Asker	50,00 %	49 167	46 617	29 308	-50 000	-	25 925
Elvegata 11 AS, Oslo	50,00 %	1 008	6 905	-113	-5 850	-	942
Prestelandet Boligutvikling AS, Oslo	50,00 %	15	10 432	3 661	-12 500	-	1 593
Bjørnegårdssvingen 11 - 13 ANS, Oslo	50,00 %	1 250	30 948	-1 677	-	-	29 271
Frysjaparken Utvikling AS, Oslo	50,00 %	181 556	150 608	-876	-	-	149 732

Beløp i tusen kroner	Eierandel/ stemmeandel	Anskaf- felseskost	Bokført verdi	Andel resultat inkl. verdiendring investerings- eiendommer	Utbytte	Kjøp/(salg) og annet	Bokført verdi
Firmanavn/forretningskontor	31.12.2018	31.12.2018	01.01.2018	2018	2018	2018	31.12.2018
Husbyåsen Utbyggingsselskap AS, Stjørdal	49,50 %	7 972	15 676	-48	-4 000	-	11 627
Horneberg Utbyggingsselskap AS, Trondheim	50,00 %	5 000	6 305	-200	-	-	6 105
Sjetnan Nedre AS, Oslo	50,00 %	41 711	57 500	4 551	-40 000	-	22 051
Brobekkveien 50 AS, Oslo	50,00 %	73 373	72 060	-1 816	-	-	70 244
Stiklestadveien Eiendom AS, Trondheim	50,00 %	55 010	50 003	4 836	-	-	54 839
Vangsveien 33 AS, Hamar	50,00 %	9 998	9 998	-107	-	-	9 891
Vangsveien Prosjekt AS, Hamar	33,33 %	11 118	9 096	99	-	2 000	11 194
Nøstegaten 72-74 AS, Bergen	50,00 %	35 062	-	1 288	-	35 062	36 350
Veifor AS, Oslo	50,00 %	60	19 266	-425	-	-	18 841
FP OBOS JV AS, Oslo	50,00 %	193 106	-	71	-	193 106	193 176
Jåsund Utviklingsselskap AS, Sola	18,00 %	890	7 038	1 163	-	-	8 202
Ulset Utvikling AS, Oslo	50,00 %	60	22 854	273	-	-	23 126
Næringseiendom							
Åsegården AS, Bergen	50,00 %	15 055	173 374	29 149	-10 000	-	192 524
Østre Aker vei 33 AS, Oslo	50,00 %	24 122	42 103	-749	-	-	41 354
Youngstorget Eiendom AS, Oslo	25,00 %	10 000	52 345	5 586	-823	-	57 109
Utstillingsplassen Eiendom AS, Hamar	38,34 %	274 474	634 116	55 967	-24 952	-	665 131
Oslo Cancer Cluster Innovasjonspark AS, Hamar	27,22 %	52 853	80 227	38 928	-	-	119 155
Telefonfabrikken AS, Oslo	50,00 %	8 729	31 958	4 456	-	-	36 414
Fredvang Eiendom AS, Hamar	50,00 %	18 826	17 023	10 329	-	-	27 351
Fanteria AS, Bergen	50,00 %	22 786	31 899	8 371	-1 571	-2 185	36 514
Berget Utviklingseiendom AS, Oslo	50,00 %	8 785	8 785	3 811	-	-	12 596
Øvrige selskaper		75 652	33 560	9 966	-13 600	4 483	35 909
Sum tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet		2 739 347	3 632 121	553 641	-581 803	346 165	3 951 624

OBOS har ervervet aksjer for 41 millioner kroner i Veidekke ASA i 2018. Konsernet har per 31. desember 2018 ytt lån til tilknyttede selskaper på til sammen 406,5 millioner kroner (330,3 millioner kroner per 31. desember 2017).